

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.022/2023/4. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Baksay Sándor pártfogó ügyvéd (cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3, tartózkodási helye: tartózkodási hely, levelezési címe: levelezési cím)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 77. sorszám alatt

A per tárgya:

kölcsöntartozás megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat:

9.P.20.198/2021/70. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díja a felperes terhére esik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a fellebbezés elbírálása során jelentős tényállás szerint a felperes 2017 őszétől 2020. január 8. napjáig 195.000 svájci frank és 27.000.000 forint kölcsönt adott az alperesnek, aki visszafizetési kötelezettségének nem tett eleget. Az alperes a 2020. január 8. napján kelt írásbeli magánvégrendelet elnevezésű okiratban tartozását elismerte.
- [2] A felperes birtokában van további tizenkét okirat, köztük a 2020. július 1. napján kelt pénzátvételi elismervény elnevezésű okirat, amelyben az alperes elismerte további 21.000 svájci frank kölcsönből eredő tartozását azzal, hogy teljes tartozása a felperes felé 216.000 svájci frank. Az okiraton lévő alperes1 aláírás nem az alperestől származik, az technikai hamisítással készült.

- [3] A felperes keresetében az alperest 101.751.000 forint és késedelmi kamata, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3.§-a szerint felszámított 500.000 forint perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:383.§-ára és 6:48.§-ára alapította. Előadta, hogy 2017. január 7. napja és 2020. július 31. napja között több kölcsönszerződés alapján összesen 216.000 svájci frankot és 27.000.000 forint kölcsönt nyújtott az alperesnek, aki visszafizetési kötelezettségének nem tett eleget. Az alperes tartozásának bizonyítására a kötelezett aláírását is tartalmazó elismervényeket csatolt.
- [4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperesnek perköltségben marasztalását kérte, költségeit az R. 3.§-ára utalással számította fel. Elismerte, hogy az alperestől átvett 70.000 CHF összeget és átutalással kapott több részletben 22.000.000 forintot, az ezen felüli pénzátadást azonban vitatta, állította, hogy a felperes által csatolt okiratokat nem írta alá.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 97.000.000 forintot, ennek az összegnek 2020. január 9. napjától számított késedelmi kamatát, továbbá 500.000 forint perköltséget. A keresetet ezt meghaladóan elutasította, és marasztalta az alperest 1.425.000 forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetékben.
- [6] Ítéletének indokolásában a Ptk. 6:383.§-ának és 6:26.§-ának felhívásával rögzítette, hogy az alperes a tartozáselismerést tartalmazó okiratokon szereplő aláírások valóságát vitatta, ezért a felperes indítványára írásszakértői véleményt szerzett be. A szakvélemény alapján azt állapította meg, hogy a 2017. január 7. napján és 2019. november 14. napján kelt elismervényeket, valamint az azokban szereplő, illetve további tartozásokat összefoglalóan elismerő 2020. január 8. napján kelt magánvégrendelet megnevezésű okiratot az alperes írta alá, a többi okirat valósága nem igazolható. A csatolt elismervények közül hét okiraton – köztük a 2020. július 1. napján kelt iraton – a kötelezett aláírása technikai hamisítással készült. A perben kirendelt szakértő szakvéleményének előterjesztését követően a felperes által beszerzett írásszakértői véleményt magánszakértői véleményként nem vette figyelembe, és miután a felperes nem tette aggályossá a kirendelt szakértő véleményét, a szakértői bizonyítás kiegészítésére, illetve új szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványát sem teljesítette.
- [7] Miután az alperes a tartozáselismerő nyilatkozattal igazoltan kölcsön jogcímén összesen 195.000 CHF és 27.000.000 forint összeget kapott a felperestől, tartozását a keresetlevél benyújtásakor figyelembe vett 336 forint/svájci frank árfolyam alkalmazásával összesen 97.000.000 forintban állapította meg, és ennek késedelmi kamattal együtt történő visszafizetésére kötelezte. A perköltség és a meg nem fizetett elsőfokú eljárási illeték viseléséről a pernyertesség-pervesztesség arányára és a felperes teljes személyes költségmentességére figyelemmel határozott.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, annak részbeni megváltoztatását és az alperes marasztalásának felemelését kérte azzal, hogy abból idegen pénznemben fizessen meg 216.000 svájci frankot, magyar pénznemben pedig 29.175.000 forintot. Másodlagos kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára irányult.
- [9] Fellebbezési érvelése szerint a marasztalás pénznemét jogszabálysértően határozta meg forintban az elsőfokú bíróság, ugyanis kereseti kérelmének 2.2. pontjában az alperesnek 216.000 svájci frankban és 29.175.000 forintban való marasztalását kérte; kizárólag tájékoztatásul tüntette fel, hogy követelése magyar pénznemben összesen 101.751.000 forint. A marasztalás pénznemét meghatározó kereseti kérelmének figyelmen kívül hagyásával az elsőfokú bíróság megsértette a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 2.§ (2) bekezdését és 341.§ (1) bekezdését. Utalt arra is, hogy amennyiben a keresetlevélben feltüntetett nyilatkozatát az elsőfokú bíróság ellentmondónak találta, köteles lett volna ezt a

Pp. 237.§ (1) bekezdése szerinti anyagi pervezetéssel orvosolni. Hangsúlyozta, hogy a tárgyalásokon többször személyesen nyilatkozott követelésének pénzneméről, de a 39. sorszámú jegyzőkönyv szerint jogi képviselője is kérte annak rögzítését, hogy a svájci frankban kölcsön nyújtott összeget svájci frankban kéri vissza az alperestől, vagy pedig az adott napon érvényes árfolyam alapján számított forint összegben.

- [10] Fenntartotta azt az előadását is, hogy az alperes a forint kölcsönből eredő tartozásán túl az elsőfokú bíróság által megállapított 195.000 svájci frankkal szemben ténylegesen 216.000 svájci frank kölcsön visszafizetésére köteles. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítás lefolytatása nélkül, a Pp. 279.§ (1) bekezdésében foglaltakat megsértve állapította meg a tényállást, így érdemi döntése is megalapozatlan. Nem csak előadta, hanem a 2020. július 1. napján kelt pénzátvételi elismervény megnevezésű okirattal igazolta is, hogy az alperes a 195.000 svájci frank összegű kölcsön mellett további 21.000 svájci frank kölcsönt vett át. Az elismervény bizonyító erejének hiányát jogszabálysértően, aggályos szakvélemény alapján állapította meg az elsőfokú bíróság, mert a perben kirendelt szakértő1 szakértő úgy foglalt állást az aláírás hamis voltáról, hogy ezt az okiratot nem vizsgálta meg. Az általa beszerzett újabb írásszakértői véleményre utalással a kirendelt szakértő véleményének aggályosságát alátámasztotta, ugyanis szakértő2 szakértő vizsgálata alapján nagy valószínűséggel állítható, hogy az elismervényen lévő névaláírás az alperes kezétől származik. Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 302.§ (1) bekezdését, amikor az általa beszerzett szakértői véleményt nem vette figyelembe, a magánszakértő bevonására, valamint a kirendelt igazságügyi szakértő megidézésére vonatkozó indítványát elutasította, ezáltal megfosztotta attól, hogy kereseti követelésének ezt a vitatott tételét is megfelelően bizonyítsa.
- [11] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [12] A fellebbezés nem alapos.
- [13] A másodfokú bíróság a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi felülbírálati jogkörében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárása során a Pp. 380-381.§-ai szerinti, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére vezető eljárási szabálysértést nem követett el, a Pp. 369. § (3) bekezdés a)-c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva a bizonyítás elsőfokú bíróság által mérlegelt eredményét – a fellebbezéssel érintett részben – okszerűnek, a tényállás módosítását, kiegészítését és további bizonyítás elrendelését szükségtelennek találta, az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést nem vont le.
- [14] Az elsőfokú bíróság a felperes indítványára a releváns okiratokon – köztük a fellebbezéssel érintett, 2020. július 1. napján kelt elismervényen – szereplő alperes1 aláírások alperestől származásának megállapítása érdekében szakértőként rendelte ki szakértő3 igazságügyi írásszakértőt. A Pp. 302.§ (5) bekezdése szerint kirendelt szakértő alkalmazása esetén ugyanazon szakkérdés vonatkozásában nincs helye magánszakértő alkalmazásának, ezért az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 302.§ (1) bekezdését akkor, amikor a felperes megbízása alapján eljáró szakértő2 írásszakértő véleményének magánszakértői véleményként történő benyújtására irányuló indítványt elutasította.
- [15] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetésével is, hogy a perben kirendelt írásszakértő szakvéleménye nem szenvedett olyan fogyatékoságban, amely miatt annak helyességéhez nyomatékos kétség fűt volna. A kirendelt szakértő véleményéből kitűnik, hogy a rendelkezésére bocsátott valamennyi iratot, így a fellebbezésben vitatott elismervényt is megvizsgálta (utóbbit 12. sorszámú iratként). Az iraton található alperes1 aláírás alperestől származását azért zárta ki, mert megállapítása szerint a 2. számú, valamint a 7-12. számú vizsgált iratokon lévő aláírások a mikroszkópos vizsgálat eredménye alapján színes fénymásolattal készültek, a hét aláírás teljes mértékben fedi egymást, ugyanarról az aláírásról készült másolat. Mivel a természetes írásvariabilitás minden egyén írásában törvényszerűen jelen van, senki nem képes két tökéletesen egyforma írás produktumot

létrehozni, ezért mind a hét aláírás ugyanarról az aláírásról készült másolat, technikai hamisítás. A felperes a magánúton beszerzett szakvélemény megállapításaira utalással a perszakértő szakvéleményét aggályossá nem tette, nem volt tehát indok a Pp. 313.§ (3) bekezdése és 315.§ (1) bekezdése szerinti intézkedésekre, a szakértői vélemény kiegészítésére, illetve más szakértő kirendelésére.

- [16] Csupán megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a perszakértő szakvéleménye és a felperes szakértő2 megállapításaira támaszkodó szakmai álláspontja között valójában nincs ellentmondás. szakértő2 egyedül a vitatott elismervényen lévő aláírást vetette össze az alperes által készített próba névaláírás mintákkal, és ennek alapján állapította meg, hogy az iraton lévő aláírás a tempója, kiírása, a lényeges egyedi sajátosságok és az írásmód alapján nagy valószínűséggel az alperes kezétől származik. Ez a megállapítás a kirendelt szakértő véleményével azért nem ellentétes, mert szakértő3 igazságügyi írásszakértő szakkérdésre adott releváns válasza a vitatott aláírás alperestől származásának kizárására nem a névírások lényeges egyedi sajátosságai egyezésének hiányán, hanem azon a szakértői módszerrel igazolt – és a felperes által felkért szakértő2 által nem vizsgált – tényen alapult, hogy az aláírás egy másik aláírásról készült színes fénymásolat, technikai hamisítás.
- [17] Az elsőfokú bíróság a felperes fellebbezési álláspontjával szemben nem sértette meg a Pp. 2.§ (2) bekezdését és a 341.§ (1) bekezdését, amikor a per érdemében való döntés során az alperest mind a forintban, mind a svájci frank pénznemben átadott kölcsönösszegek visszafizetésére forint pénznemben kötelezte.
- [18] A fellebbezésben idézett kereseti kérelmet az akkor még személyesen eljáró felperes 9.P.21.312/2020. ügyszámon lajstromozott keresetlevele tartalmazta, amit az elsőfokú bíróság 2. sorszámú végzésével az eljárás során kötelező jogi képviselő hiánya miatt jogerősen visszautasított. A perben elbírálendő kereseti kérelmet a bírósághoz 2021. február 11. napján jogi képviselő közreműködésével benyújtott keresetlevél tartalmazta, melyben a felperes határozottan és egyértelműen nyilatkozott arról, hogy az alperest 101.751.000 forint megfizetésére kéri kötelezni annak járulékaival együtt. Ezt a keresetét a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig nem változtatta meg, de jogi érvelésével szemben a későbbiekben sem terjesztett elő a Pp. 7.§ (1) bekezdés 12. pontja szerinti keresetváltoztatásra irányuló kérelmet. Az érdemi tárgyalási szakban felvett 39. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv szerint a felperes jogi képviselője valóban kérte rögzíteni, hogy a svájci frankban kölcsönzött összegeket svájci frankban kéri vissza a felperes, de a Pp. 217.§-a szerinti keresetváltoztatás iránti kérelmet nem terjesztett elő, a keresetváltoztatás megengedhetőségének feltételeire, a fennállásukat megalapozó tényekre utalást sem tett. Ez a nyilatkozat tehát a kereseti kérelmet a követelés pénzneme vonatkozásában nem változtathatta meg.
- [19] Mivel a peres eljárás során a jogi képviselő kötelező, a tárgyalásokon a felperes jogi képviselőjét mellőzve személyes nyilatkozatával nem terjeszthetett elő sem keresetváltoztatás iránti kérelmet, sem keresetváltoztatást, mert a fél részéről ilyen módon előadott perbeli rendelkező nyilatkozat a Pp. 74.§ (1) bekezdése alapján hatálytalan, úgy kell tekinteni, hogy a fél perbeli cselekményt, nyilatkozatot egyáltalán nem tett. Az elsőfokú bíróság tehát jogszabálysértés nélkül, a felperes elbírálendő kereseti kérelmének megfelelően döntött a marasztalás pénznemének meghatározásakor is.
- [20] A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [21] A felperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díjáról a Pp. 101.§ (3) bekezdése alapján rendelkezett a másodfokú bíróság. A meg nem fizetett fellebbezési eljárási illeték a felperes személyes költségmentessége folytán a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

- [22] A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376.§ (1) bekezdése alapján – az ott írt kivételek hiányában – tárgyaláson kívül bírálta el.

Pécs, 2023. május 18.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró